

סיפורו של בן ציון שר, ניצול מקובל, כפי שבספר (כנראה מזכרונו) יעקב רוזמרין בספרו - "גבורתם של החלשים". עדות מורהחבת של בן ציון שר נמצאת בספר קובל.

השואה של משפחתי האבודה. אני מ קיש בניחותא על הדלת. בנצי יוצא לקרהטי. ברצון, ואולי בא-רצון, פורש לפני בנצי את " מגילת האש ", ושיני נוקשות זו בזו ; קטיע זועות, חזיותות הגיטו. דוקא אמי, העדינה והחולנית, נכללה בפלוגת הפעלים שיצאה מדי יום מן הגיטו לעבודה. צרות מהריבות, צרות מקומות. בגניבה ותחת החרב היו מגניבים מנוט מזון אל תוך הגיטו הרעב. כשהנци מזכיר את שם אביו ואת סדר יומו בימים ההם, הוא מזיל דמעות. אבי, לפי דבריו, היה מהלך כצל, שדוֹף ורצוץ ועם זאת - עם ניצוץ

יהודי. הוא היה פושע הלוֹך וחזקת סמוֹך לכניסה אל רובו היהודים ושומר את בואן של אמא ובנותיה מעבודת הפרך.

בנצי דובר ומספר, עושה הפסקות וmdi פעם שوال: "תפסת את העני? הבنت?" לפעמים היה מעריך: "לא יאומן כי יסופר!" וכי בכוחה של שפט-אנוש לתאר את הצפיפות, את הזזהמה, ואת אכזריותם של השוטרים האוקראינים, נוגשי הגיטו!?

"חחיים היו מקנאים, לעיתים, באלה שכבר מתו, "שכבר בא הסוף לצרותיהם". הדירה המשותפת שלנו בגיטו הייתה בת שני חדרים קטנים ומטבחון. אני ובני התגוררנו במטבחון. ליד התנור הרוסי הזוטי מעט אחד מקרשי הריצפה, יצרתי גומחה תת-קרקעית למיניהם, בעיקר; דפנות בהמה ובשר עלה בידי להגניב אל תוך הגיטו. בכך זה, קצב ותיק, היה כבן-בית אצל רבים מן הערלים בסביבה, מקדמת-דנא, דבר שעמד לו בשעת מבחו.

"דרך השער הראשי" - ממשיך ומספר ברכי - "היינו האחים, בנות החיל שלך, מגניבות חלקית בשר אל תוך הגיטו הסמוֹך ומכוראות באין-רואים. כשנודע לאמד שבנותיה עוסקות ב"הברחתبشر" ממחנה למחנה, הייתה מורתת את שערות ראה ומייסרה את הבחרות: "איך אתן מסכנות את החיים במעשים נועזים כאלה?!" ואני הייתי מניח מעט את דעתה.

"וכי רק בזה אנו מסכנים את החיים? וכי אין לנו מהלכים כל שעה על גחלים לוחשות? החיים לא היו שווים אף פרוטה אחת של נחשות, והמאבק بعد יום של חיים" היה אז צו השעה וצו הנשמה של כל יהודי.

"השואה המקומית הראשונה, בייח' בסיוון, הייתה נוראה. אנשי ס.ס. הגיעו אל הגיטו והגדילו את צוות השוטרים האוקראינים. השוטרים התאכזרו אל היהודים ואין פוצה פה ומצפץ! בחמש בוקר בקעו קולות וצעקות. ירייה רועמת החרידת האוויר. קולות של זועעה, יללות תינוקות, זעקות אמהות - הכל העיד על כך שי' מלאך המוות בא אל הגיטו".

ה"פוליצינאים" (שוטרים) האוקראינים הפכו חיות טرف: מכימים ודורים, מריצים את היהודים אל מגרש העצים שבין הרחובות של בריסק ושל וארשה. אני הופך לגוש קרח ומוסיף וושאע על בני משפחתי השכלים, השם יקום דם,

שנCMDO זה אל זה בחיבור ידים: "בחייהם ובמותם לא נפרדוו", צעקו המובלים לטבח.ומי שאין בו די כוח לצוד כלפי מעלה, גורר את רגליו מتوز דמת מוות. בנצח מספר ומגלה וboneה כילד:

"בגומחה הצעירה שבריצפה היה מקום מקלט רק לשניים כשהם שוכבים צמודים זה לזה. בתיה שלי מתהנתת אליו: 'קח את שני הילדים והיטמן בעפר - אולי יחוס השם, אולי ירחים. אני לא אוכל להתמודד עם הצרות כאן' - אתה גבר, לא כן אני. ובנצח ממשיך בקול נכאים: "קולות המרצחים ובכיות הקורבנות נשמעים מקרוב, סמוך לביתנו. גוזרים בקול אימים "לצאת מיד!" אין מקום לשיקולים ולמחשבות. אביך ר' דוד ז"ל ואמך שרה עניה, בת-שבע ורבקה יוצאים בצוותא. בתיה שלי חטפה ממטרפת את התינוקת בת השנתיים וחצי ועקרה מן הבית מבלי לומר דבר. תפסתិ בחזקה את שני בני, בן השש ובן התשע, והתחפרתי איתם כחפררת בגומחה שמתחת לרצפה, במהירות הבזק! הקטנים נשמעים תוך רמז בלבד, אינם משמעים הנה, לא מוציאים אנחה. הגומחה צרה ואני נצמדים זה אל זה כדגים מלוחים בחבית. אנו שרועים בצלמידות קשה, שמים אוזניינו כאפרכסת. מסביב קרובות: עצות, איומים, קולות שבר עד-אין-סוף. המרצחים מהפשים בבתים ובחצרות, מוציאים נחבים מעליות וմבורות.

"ו הנה אני שומע שנכנסים אל הבית והקלגים דורכים כבר על ראשינו. הם עורכים חיפוש מהיר, פורקים ושוברים כלים. 'נעמא' - קורא אחד מהם. אין איש בבית. אני שומע דו-שיח קצר. הנה תמונה שלנצח, פונה אוקראיני אל עמיתו. איש חסד היה! הוא עזר לאבא ולכל משפחתו, היה מלאה מעות בשעת-דחק. אתה מרחים על בנצח זה? שואלו השני. הלא הוא זייד ככל הזקנים. 'איןך צודק' מפסיקו הראשון, 'אנו הולכים והורגים את הזקנים הטוביים, ומה יהיה אז? כלום תינתן לנו עצמות מידי הגרמנים הלווי' ובסוף הדו-שיח הם עוזבים את הבית".

בנצח קוטע את סיפורו הקולח. אין לו עוד כוח לדבר. אני מבקש ממנוocos מים להסביר את נפשי. "בנצח", אני פולט, "עד כאן. אני מסוגל עוד לשמעו". אני

נזכר שעלי הגיעו בעוד מועד לתחנת-הרכבת, ולשוב אל שטעצ'ין. בנצח מלאה אותה לתחנה, תוך שהוא משלים את סיפוריו.

"כל אותו היום התרוצזו האוקראינים לחפש ז'ידים בכל סימטאות הגיטו. מן הциיר "זאבורנה" פילחו את האוור קולות של יריות וצעקות יהודים. לשם מה נשארתי? - אני שואל את עצמי. אולי יחוס על בני. בעבר זמן מושתלת דמת מות", נזכר בנצח ומוסיף: "אני מגביה בזיהירות את הקרש מעלה ראשינו. דממה מסביב, ובינתיים כבר פנה היום. בפנים הבית מהפיכת סדום. אני מסתנן כארנבת רדופה החוצה. שום אדם אינו נראה. אני מוציא את הבנים הרעבים מתוך המחבוא, רוחץ את פניהם במעט מים קרים, מלבושים בחשיכה בגדיים נוספים. בדרך נס מצאתי כייר לחם. את הциיר שכחו לנראה הרוצחים.

"הלכנו כגנבים ליד הגדרות, יצאנו את הגיטו, את העיר הגין, לכיוון הכפר "לובלנייעץ", המרוחק כשישה קילומטרים מקובל. הגויים של הכפר הכירו אותי. הייתה נושא ונוטן איתם ביושר וברצון.

"ניגשתי אל בית קטן של גוי וראיתי אור גדול בבית, הילולה וחינגה. הלכתי בזיהירות על בהונות רגלי וקרבתי אל החלון, ואוי לעיניים שכך רואות: נשף-חשק בבית: ה"פוליצינאים" (השוטרים) האוקראינים ובני הס.ס. עורכים ארגניה עם בחורות מעכזות. אני תופס את הקטנים ובורח מן הכפר הבוגד, בורח ורץ כל עוד נשמה בנו. במנוסתנו ממקום הסכנה אנו נתקלים בכלב נובח בחברת רוצחים! וכי יתכן אסון גדול מזה? אנו הולכים בנחת וברעה. אני מתחילה לדבר אל הכלב באוקראינית צחה, מרבה בתחנוןים, חולק לו כבוד, וראה שהוא מקשיב ברצון - ומכחש בזבוזו. רבונו של עולם - אני חושב אותו רגע - גם כלב קונה את עולמו בשעה אחת...

"הערב חל אחרי ייח בסיוון, יום הרצח והשוד, הלבנה מאירה לנו פנים. אנו יושבים לנוח מעט בשדה. הילד הקטנטן נרדם, עייף ויגע. הילדה הגדולה יותר שואלת: "ומה דעתך, אבא, נישאר חיים?" ואין בפי תשובה.

"הירח מAIR את כל הנוף מסביב. אני מבחין בבית חימר נושא הניצב כערער בשדה. כאן גרים בני זוג אוקראינים באים בימים וдолפונים גדולים. בבית שוררת חשכה, הגוי ישן. אני נוקש על הדלת.

"מי שם?" קורא בעל הבית.

"פתח, אנחנו מהפרטיזנים".

"הוא פותח את הדלת למחצה ואינו מאמין למראה עיניו: "בנצי! האם הרגיש מישחו בבוואך לכאנ? הרף ממני ותן לי לחיות. אני בסכנה, בהן צדי. רחם עלי והסתלק מכאנ!" אני מאזין בקושי לסירובי של הגוי ומשיב מתוך יאוש: "לפחות שים עין על התינוקות שלי הנטונים בסכנה".

"קולה של אשת הגוי בוקע מאי-שם: "מי כאן, מי האיש הזה?"

מראהה במו-עינה את העוללים הלומי הקור והרעב, חלפה בה צמרמורת. היא הצטלבה פעםיים רצופות.

"חoso נא", אני מתחנן. "אשלם לכם כגמולכם. שתי צננות מלאות Dolars שמורות עימי במקום בטוח".

"לא אתה ולא הדולרים שלך" - נזף בי הגוי. "אני רוצה לחיות! כל בחורי המקום הפכו שוטרים ובלשים, והם דנים למותה כל מי שנוטן יד ליהודים".

"דע לך", אני שופך עליו את כל חמתי, "שהאני וילדי נמצא גואלים אחרים. הפרטיזנים יULO באש את ביתך ואת כל החצר עם הבהמות גם יחד".

"הגוי התרכך והכנסיס אותו למטבח. שם, ליד אודים עשנים ואש חיורת הגיעו לנו ארוחה קלה.

"וכעת בנצי", אומר הגוי, "הסתת ושמע: רק בשבייל התינוקות אסדייר מחבוא בתוך דיר הבהמות והחזירים שלי. בפינת החזירים אין בודקים".

"כיצד אעזוב את ילדי לבדים באיזה בור?!" אני שואל.

"אין אפשרות אחרת, בנצי. זו הדרך! אתה, לך בדרך הירעה אל

הפרטיזנים, לוחמי העורף".

ידי המבוהלים מבינים כל דבר ועיניהם הדומעות נוקבות עד התהום.

"אל תעזוב אותנו, אבא", בוכה ילדתי הגדולה יותר. היה איתנו בכל עת ובכל שעיה".

"עוד מעט, מזahir הגוי, יאיר היום. אתה חותה גחלים על כולנו".

"אני מבין את דבריך, אולם קשה להבין גם אותך".

"בוא איתני אל המtabן שלי, תעבור במלאת החפירה, נסתתר, נתחש במשפט, ובמשך היום ניצור את גוב ההצלחה. במאצים על-אנושיים התקנו מקלט מתחת לפני השטח: ציפינו את כל הרקע בקש ו谔לי בהמה. הגוי מסר לידינו קיתונו של מים וכייר לחם, ואמר: "התחררו עצברים ללא קול ולא נהga! התלויים הללו יערכו היום סריקות". כगמול על מפעלו אני לוחש באוזניו: "יש לי בארצות הברית אח עשיר. הוא ישלם לך בדולרים רבים מאוד!"

"לא הדולרים קובעים היום. סכנת-מוות מרחתת על ראשינו! عليك לדעת כי עניהם אנחנו ומחוסרי לחם, ואין בידינו לככלל את כולם בלחם, לצערנו הרבה. אם תלך בדרך נעשה מאצים לככלל את הילדים".

"האמת היא, שאין לי אח בארצות הברית אלא מספר קרוביים בלבד. ביניים הaire המזרח וסכנות המוות גברה, על כן מיהרנו להסתתר במחבוא".

הגענו לתחנת-הרכבת שאלתי את עצמי: מנין שב האיש הזה, עמוס היסורים, כוח לעמוד בזוק העיתים, בתנאים המסוגלים להעביר אדם על דעתו? ומהין הכוشر לספר את כל הצרות בשפה ברורה כזאת? אני מושיט את ידי לבנאי ל"שלום" של פרידה, והוא אומר: "יש לך זמן, כמעט שעה שלמה. עדין לא סיפרתי לך איך תפסו אותי הרצנים, איך עלייתי חיים מבור ההריגה במסע הרציחות השני של ז' באלו, ועדין לא סיפרתי על חיי ביחידת הפרטיזנים".

"עוד תספיק", אני מפייס את בנאי, "יתון שם יתברך וניפגש במדינת-ישראל בשעה טובה ומצווחת. או-או תמשיך את סיפורך הנורא". וуд שנפגשנו שנית בישראל חלפו חמיש שנים!

נפגשנו בכנס יוצאי קובל בתל-אביב. בנאי שמח לקרأتي, לא שכנו וידיד משכבר הימים, אלא כמו בן משפחה.

הזמןתו כאורח כבוד ליום השבת אל דירתו הצנועה, שכנה סמוך ל"בית העולים", שהיה אז מחנה אוהלים. דירתו כבר הייתה דירה מן היישוב, בת חדר

אחד ומטבח צר. מצאנו מקום שינה לבנצי במטבח, וכל אותו לילה,ليل התקדש השבת, כמעט לא היו שעות לשינה ולמנוחה. בתום סעודת הערב, התחליל בנציצי לדבר ולספר שוב על הקורות אותו בשואה.

למחרת, ביום השבת, הلقנו לחורשת אקליפטוס סמוכה, שתחנו מרבד נוח וישבנו עליו. סיפורו המזעزع של בנצי ריתק אותו. וכך סיפר:

"במתבן של הגוי שהיתי עם הילדים כשבועיים ימים תוך חרדה בלתי-פוסקת. אנשי הדמים הנאצים והאוקראינים ערכו חיפושים גם בדירות ובمتבנים. נוכחותי הוסיפה סכנה לקיומם של הילדים. אнос היה לי לעזוב את ילדי וללכט בסתר אל לוחמי היערות, אל הפרטיזנים. אווי לי ואוי למזרלי - נתפסתי בידי ייחידה קטלנית: בנדרופצ'יס האוקראינית. ראש הכנופיה עשה עימי חסד והכנסיס אותו שניית אל הגיטו של קובל, אל אותו חלק שעדיין החזיק מעמד. האגף השני של הגיטו נמצא באיזור ה"זאמד", ואסיריה הלחוצים הרגשו ואף ידעו, שגם בחלונותיהם יעלה המות; זה הכל רק שאלה של זמן.

"בימי המצוקה הנוראה בגיטו עלה בידי יושביו לערוֹך מגבית זהב כדי להציל ולהחביא את הצדיק רבינו וועלונלע, הרב מטריסק משושלת טברסקי, בבית-חולים אורי של נקרים. לאחר שהרשעים הלשינו, נעשו ונעלמו הרבינו וגואלו, הד"ר. איזה סוף היה לרבי וועלונלע לא ידוע, הוא פשוט נעלם.

"אחת מיחידות הפועלים והקברנים סיפר על כך. הוא הרים במו-ידיו את ביתה שלי, שהומתה ביריה כשהתינוק בידייה. הם הומתו בכיכר "זבורנה", כאשר בתיה סירכה למסור את ילדה מחמדת לקלגסים האכזריים. הפועל היהודי סיפר, כי תוך כיסוי הבורות בעפר עוד קלחו קילוחי דם מגופות היהודים, ולמחרת אותו היום, כאשר באו להזות מי סייד על הקברים מצאו את הבורות פעררים מחדש. האוקראינים השודדים התעללו בקורבנות וטרחו להוציא מפיהם شيئا נייניים של זהב.

"בימים הנוראים והשחורים של ה-ז' באול, נאסר והושמד עד גמירה היישוב היהודי של קובל, שהיה קיים, על-פי גירסאות שונות, כ-360 שנה. חרב ו עבר מן העולם ציבור מהולל של 17 אלף יהודים מכל המעמדות, על 27 בתים-כנסת ובתי-مدرسة ובתי-ספר וגימנסיות בסגנון העברי, עם מוסדות פועלים

כ"אורט" וכדומה; עם ישיבה בינוית תחת פיקוחו של הרב אורלנסקי זצ"ל; עם תורה חסידית - החצר של הרב מטריסק; מוסד רפואי ט.א.ז., בתים יתומים, מושב זקנים, "ליינט הצדק", בית-חולים (80 מיטות) ועוד ועוד. בשלושה ימי הגיהנום, שלא היה כמווהו ולא יהיה, נימחה מן העולם ישות יהודי שהייתה לגאון ולתפארת.

"בחי' באלו חזרו על עצמם מעשי הרצח באותו הסגנון של הרג ואובדן שאפיינו את החיסול הראשון. הקולות והזעקות עלו עד לב השמיים. היו כאלה שנמלטו, אך רובם הובאו לבית-הכנסת הגדל. אני התאםתי" - מספר בנצי – "להיות האחרון שבאחרונים. המשאות שהסיעו את האומללים נסעו ו באו חלק וחזור. יתרה מזו, הובאו אל הגיטו של קובל גם יהודים מן הסביבה. ראייתי בעיני – ואוי לעיניים שכך ראו, – איך עלו למכונית הארורה אחיך שרוליק, זוגתו האדל עם שני ילדיהם, שלמלה ומנדעליה הייד.

"עם רדת הלילה ניסיתי להתחמק ולהסתנן לחורשה של ווילקה, אך נלכדתי בידי אנשי המשמר. הביאו אותי אל בית-הכנסת הגדל והשליכו אותי מהמדרגות כגדי כפות. נפלתי אין-אונים על המדרגות. לפלא היה בעיני שלא המיטה אותי בו-במקום, כאילו זכות אבות מיוחדת עמדה לי אז. ליד הבמה של בית-הכנסת הגדל נמצא פתח קטן שהוסתר על-ידי מדרגות. ראייתי אחד מן היהודים נדחק אל החלל דרך הפתח הזה. עד הלילה נדחקו ונכנסו בו עוד יהודים ונמצאו צפופים כדגים מלוחים בתוך חבית. מבחוץ קשה היה להבחין במחבוא הזה. ביום השלישי נשמעו קולות המרצחים ואנחות האומללים ואחר כך פסקו הקולות וירדה דממה נוראה ומורטת עצבים. בסופה של דבר הבחין אחד הגברים בפתח שלנו – ואולי עמד על כך בגלל נביות הכלבים – והתחיל יורה כדורי מוות פנימה. מבוהלים ונכנעים יצאנו כולנו מן המחבוא האחרון. תוך כדי היליכתנו אל המכונית השמורה, שמענו שיחת בין השוטרים האווקראינים: "איזה אנשים מסוגלים להחזיק מעמד בגיהנום הזה שלושה ימים רצופים?"

שגעון הרצח ובולמוס הדמים שאחז איז בקרים ולב כל גינויות התלינאים של המלכה הגרמנית, הרעיון-הזהימן מפעם לפעם אף את

האוקראים, ששימשו שוטרים ותליינים באזורי הכיבוש. הם התייחסו אלינו כאל פגירים ללא צלם-אנוש; מכות רצח, שהמוות כבר היה עדיף עליהם, אלא שהרצון העז לחיות ولو עוד רגע, בתקווה שיקраה משהו - גבר על הכל. בסופו של דבר הובילו אותנו - את השעירים לעוזל - למפעל הלבנים בחובב אשר בכפר וורבקה".

בנצי מזכיר לי את בור ההריגה הזהור לי מזמן בואי לסרנה, ואת הקשר - הגשר בין החיים והמוות, - הוא ממשיך לדבר, ונדמה כאילו בת-קול נכה מדברת מתוך גרונו. "זהנה גם אני כבר עומד על קרש המוות, ולפניהם שהספיק המרצח לירות בי ולהמיתני, תקפתני סחרחות ונטلت אל תוך הבור המלא חללים, שרבים מהם טרם נפחו את נשמתם. כאשר שבת אל רוחי, בעבר זמן, כבר האפיל הליל על גיא ההריגה, ודממה עמדה בחלל. לא רק רחל מבכה - כל הרמש והצומח אומרים קינה. מיד הוברך לי מאין באתי והיכן אני נמצא. נטול כוח (ומטומטם) ומוטש עמדתי להיחלץ מתחת לחללים הקדושים שנערכו עליו. בדקתי את חלקיו גופי - איןני פצע, איןני לKO, רק עירום וייחף ומולכלה בדים; בקושי יכולתי לטפס ולעלות משאול תחתיה. הקבר היה פתוח ופעור ולא נסתם בעפר, כי מרצחי הס.ס. ירו לממות גם ביוהדים מפלוגת הקברנים. יצאתי מן הבור עירום כבויים היולדוי ושמתי את פעמי לכיוון הכפר וורבקה. מצאתי על איזו גדר שק שנטלה עליה במקרה. אייכשו כייסית את מערכומי בשק וניגשתי אל בית אייכר סמוך - מה תהיה, יהיה. בין כך ובין כך קצתי בחיי".

"נקשתה בדلت כמטורף. גוי בגיל העמידה פתח מבוהל את הדלת, משך אותו בחזקה פנימה, הצלב מפחד והפטיר: "אל שבשמיים, מה אני רואה!" אני רועד מקור ומחוד ואינני מסוגל להוציא הגה מפי. הגוי הרחמן נותן לי מים לרחצה, בגדים כפר מרופטים וסנדלים של אייכר, ומclin לי ארוכה קלה. השעה כבר קרובה לחצות.

"רבון העולמים", רוטן הגוי, "עולם הפוך. מסביב הרג וחורבן ואין עוצר! אין מי שישמע את הקולות ואת הצעקות! שגעון דמים הדביך את העולם. אשתי כורעת מצער ומכאב ראש. הו, מה היה לנו!"

"בעוד לילה קיבלתי מمنו מעט צידה בדרך: שקיית עם שתי כיכרות לחם, מנה יפה של בצלים ואולר-כיס. הראה לי את הדרך המובילה אל העיר ואמר: 'ישמר והיזהר! מוצב צבאי קרוב למחסני התחמושת של צירקסי בסביבה'. בדמעות ובחכרת תודה אני נפרד ממלאך גואל זה ואומר לו: 'אם יזכה המקום ואשר חי, אגמול לך, איש טוב, כפל כפלים!'

"שלושה ימים זחלתי וסובבתי ביערות-העד העבותים עד שהגעתי אל הדרך המוליכה לערות טריסק. הפרטיזנים סירבו לקבל אותי כמתנדב. "תצטרף אל היחידה אך ורק לאחר שתעמוד בבחינה ותמלא את שליחותנו". רק אחרי שביצעת כל שהוטל עלי, חישلتني "פוליצי" אחד והבאתי את הרובה שלו, קיבלו אותי הפרטיזנים אל חיקם כחבר מן המניין. קשה היה לי למצוא שפה משותפת עם "לוחמי הצדק" הללו - גם הם עווינים לנו ושונאים את היהודים. הם סבלו אותו משומ ש汇报תי את הסביבה ואת צפונותיה, ומשום שמילאת תפקידים מסוימים שחייב פקחות וזריזות כאחד.

"נסארתי בחיים בודד ושכול. את ילדי, שאوتם השארתי בבית הגוי, לא מצאתי. הרוצחים העלו באש את ביתו ואת חצרו של הגוי מלובלינץ. חיים ועצמים עלו בלહבות".

עד כאן סייפו רשותם של בני זוכה לעלות לארץ ולהקים בה משפחה. הוא נפטר בארץ הקודש. יהי זכרו ברוך.